

Maatschappelijk goud

Nederland wordt hard getroffen door de maatregelen die zijn ingesteld om het coronavirus te bestrijden. Ook voor de sport ziet zich voor grote uitdagingen geplaatst. Van het ene op het andere moment zijn alle sportaccommodaties gesloten en is de sport in Nederland stil komen te liggen. De commerciële exploitanten van bijvoorbeeld zwembaden, fitness of de lokale gemeentelijke sportbedrijven worden hard geraakt.

Ook voor veel verenigingen leiden de maatregelen tot inkomstenverlies. Naast het wegvallen van kantineomzet en andere opbrengsten zoals sponsoring staat ook de belangrijkste inkomstenbron voor veel sportverenigingen, contributies, onder druk. Sportkoepel NOC*NSF, Vereniging Sport en Gemeenten (VSG) en de directie sport van VWS hebben het Mulier Instituut gevraagd om via de reguliere verenigingsmonitor de effecten voor zover nu zichtbaar in kaart te brengen. Vereniging Sport en Gemeenten heeft haar reguliere monitor Sport en Gemeenten eveneens ingezet om de gevolgen van de korte en middellange termijn in kaart te krijgen.

Natuurlijk vragen verenigingen hun leden gewoon contributie te blijven betalen. Ook en we vragen verenigingen op hun beurt om ook gewoon hun rekeningen te blijven voldoen. Toch wordt dit voor veel sportverenigingen steeds moeilijker en worden zij geconfronteerd met opzeggingen en storneringen van contributies. Hoogstwaarschijnlijk door sporters die op hun beurt ook weer financieel geraakt worden door de huidige situatie.

De professionele sportsector maakt uiteraard gebruik van de regelingen zoals de TOGS, TOZO en NOW. Van de TOGS enkele duizenden van de ruim 22.000 sportverenigingen gebruik maken. Dat betreft dan vooral de sportverenigingen met kantine. Verenigingen die leningen hebben lopen omdat zij bijvoorbeeld hun eigen kunstgrasveld hebben aangelegd, kunnen op coulance rekenen bij hun bank voor de aflossingen.

VSG trekt samen met VNG op om in breder verband (o.a. voor Cultuur en Welzijn) tot een brede compensatieregeling te komen voor gemeenten. Dit betreft dan met name de mogelijkheid om huurders van lokaal maatschappelijk vastgoed tegemoet te komen om voor deze periode geen huur te rekenen. Komt deze lokale ketenaanpak moet tot stand komen om te voorkomen dat de lokale belastingen in een later stadium verhoogd moeten worden voor dekking van de gemeentebegrotingen en daarmee een grote "naschok" zou plaatsvinden.

De maatschappelijke waarden van sport?

De waarde van sport en bewegen is een breed begrip. Je kunt kijken naar de waarde voor het individu of voor de maatschappij. Daarbij kun je allerlei baten benoemen: van plezier tot cohesie, van gezondheid tot sociale ontwikkeling. Deze baten zijn misschien niet altijd even makkelijk in geld uit te drukken, maar de bewezen effecten zijn op zichzelf al erg waardevol.

Bewegen is goed voor onze gezondheid, vooral als je op jonge leeftijd start. Het vermindert de kans op allerlei ziekten (let ook eens op de discussie over het opvallend grote aandeel van mensen met overgewicht op de IC's in relatie tot Corona).

Op emotioneel gebied heeft sport bewezen effect als het gaat om tevredenheid en gevoel van eigenwaarde. We sporten en bewegen vaak in sociaal verband waarbij deze activiteiten kunnen bijdragen aan de sociale ontwikkeling en zelfs asociaal en crimineel gedrag onder jeugdigen kan tegengaan, indien sport- en beweegactiviteiten op een gestructureerde, respectvolle en voor alle deelnemers veilige wijze worden georganiseerd. Wat betreft karaktervorming heeft het sport en bewegen invloed op bijvoorbeeld assertiviteit, zelfbeheersing, enthousiasme en sociale

vaardigheden. Er zijn onderzoeken bekend waar een positief effect is op de leerprestaties van jongeren. En de financiële waarde van sport is vooral een optelsom die voortvloeit uit de andere waarden die mensen verantwoordelijker, competitiever en productiever maken.

De (thuis)basis

In Nederland sport en beweegt ca. 2/3 van de bevolking. Het is bekend dat jong geleerd ook echt oud gedaan is. De meeste mensen leren het plezier in sporten al op jonge leeftijd aan via een sportvereniging. De laatste jaren is de aandacht bij de sportverenigingen vooral ook op de senioren komen te liggen. De verschillende sport- en beweegprogramma's worden veelal overdag gegeven. Voor de bekende Buurtsportcoaches spelen daarbij een belangrijke rol. Dit levert uiteraard een belangrijke bijdrage aan het gezonder oud worden, maar vooral ook aan het tegengaan van eenzaamheid onder ouderen. Vandaar ook dat het Ouderenfonds nauw betrokken is bij het ontwikkelen van bewezen interventies op dit gebied.

Bijna 10% van de Nederlanders van 12 jaar en ouder is maandelijks of vaker actief als vrijwilliger in de sport. Dit beeld komt overeen met cijfers uit eerdere jaren en het is ook niet de verwachting dat dat significant zal afnemen in de komende.

Het belang voor de samenleving

Door de Coronacrisis wordt de waarde, of zo u wilt het gemis van sociaal contact ineens onvoorstelbaar duidelijk. Het lijkt lang geleden, maar de maatregelen moesten zelfs worden aangescherpt omdat mensen letterlijk over de hekken van de gesloten sportaccommodaties klommen, of in te grote getalen in een park alsnog hun sport wilden uitoefenen. Meer dan ooit is de waarde van bewegen en sociaal contact ons duidelijk.

En daar hoort nu juist één hele grote waarschuwing bij. Dit mag ook niet verloren gaan. De amateur sportwereld stond al onder druk. Mede daarom ook dat NOC*NSF, VSG en VNG en VWS (samen met andere ministeries) in 2018 het Nationaal Sportakkoord sloten en inmiddels in juni van dit jaar 339 lokale sportakkoorden een feit zullen zijn. Op lokaal niveau worden verbanden gesmeed tussen allerlei verschillende organisaties en sectoren. Beleidsoverstijgend werken en integraal kijken zijn de nieuwe begrippen die hun intreden hebben gedaan.

Hiervoor moeten allerhande maatschappelijk betrokken organisaties naast de dagelijkse voortgang als het ware parallel werken om een vitale sport- en beweegaanbieder te kunnen blijven of worden om zo ook een vitale samenleving voor de toekomst te kunnen blijven of worden. Dat konden zij al niet alleen, dus daarom zijn er ondersteunende maatregelen genomen. Maar met de problematiek van Corona zoals in het begin geschetst zet deze noodzakelijke opgang gekomen ontwikkeling zwaar onder druk. De landelijke, provinciale en lokale overheid heeft hierin een rol zo niet plicht dit maatschappelijk goud niet te laten verdwijnen met alle gevolgen van dien. Daarom zou overleg met VNG, VSG, VWS en bijvoorbeeld SZW, EZK e.a., en enkele provincies op korte(re) termijn zeer waardevol kunnen zijn.

André de Jeu

Directeur Vereniging Sport en Gemeenten